

De rechtmatigheidsverantwoording en het nut van een audittool

Auteur: Roel Korsmit RA

Vanaf het verantwoordingsjaar 2021 moeten gemeenten zich verantwoorden over het al dan niet rechtmatig handelen. Dat betekent het nodige voor de interne organisatie en dan met name voor de controlfunctie. Een vraag die daarbij opkomt is of ondersteuning van een audittool noodzakelijk is. In deze whitepaper gaan we daar nader op in. Deze whitepaper maakt onderdeel uit van een zevental whitepapers waar we als Adlasz een inkijkje geven in de impact van de rechtmatigheidsverantwoording.

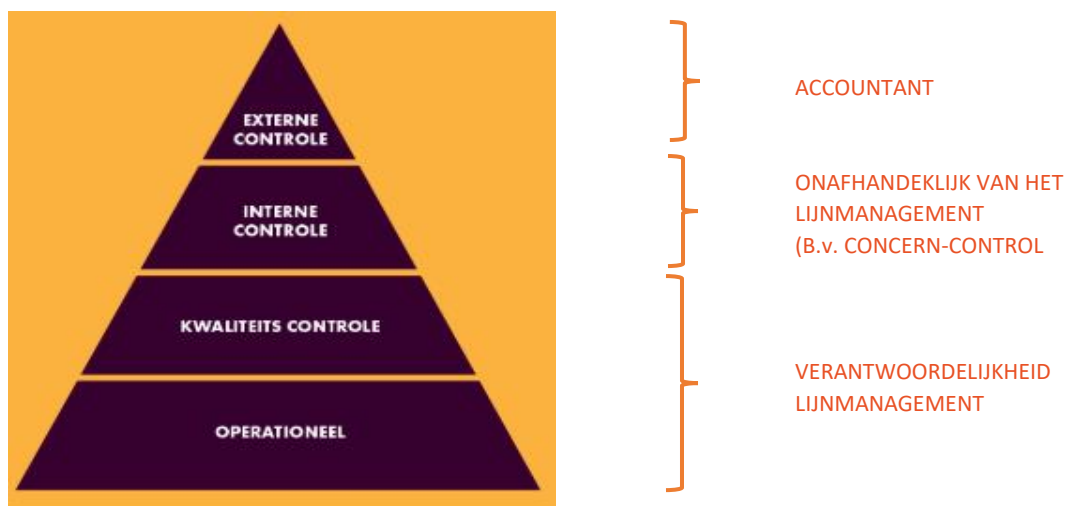
Achtergrond

Waarom zouden we gaan werken met een audittool? Die kost toch alleen maar geld en met Excel bereiken we toch hetzelfde? Alle twee waar uiteraard. Het is ook echt geen noodzaak te werken met een dergelijke tool, laat staan dat er een verplichting toe is. Een audittool is immers ook slechts een hulpmiddel.

De voordelen van Excel: het is flexibel. De nadelen van Excel: het is flexibel. Kortom: het is prima om in Excel te werken, maar het heeft zo z'n nadelen. Per controle een apart bestand bijvoorbeeld, het risico op foutieve formules voor de evaluatie, documentatie, kennisoverdracht, ondersteuning bij de workflow zijn zomaar een paar zaken die de aandacht vragen. Een audittool zorgt voor borging van het auditproces, ondersteunt bij het maken van keuzes en dwingt een aantal stappen af en draagt zorg voor structuur en uniformiteit. Verder bespaart het veel kostbare tijd. Checklists en aanpak zijn veelal al voorbereid waardoor veel tijd bespaard kan worden.

Inzet van de audittool

Is de audittool alleen het speeltje van de controller dan wel het team Verbijzonderde Interne Controle (verder: VIC-team)? Nee natuurlijk niet; dat zou zonde zijn! Een dergelijke tool kan namelijk op meerdere plaatsen dienst doen. Laten we daar aan de hand van onderstaande controlepiramide¹ eens naar kijken.

¹ Zie whitepaper 'De rechtmatigheidsverantwoording: een feest van en voor de verbijzonderde interne controle?'

Er zijn grofweg twee lagen waarin een audittool inzetbaar is: de kwaliteitscontrole en de verbijzonderde interne controle (VIC). In de aangehaalde whitepaper (zie voetnoot 1) hebben wij uiteengezet waarom we werken met een ‘controlepiramide’ en niet met een ‘controletoeren’. De bedoeling is dat elke laag van de piramide waarde toevoegt, zonder controlewerkzaamheden te herhalen. Dan is het wel zo handig als de controlebevindingen in elke laag van de piramide gestructureerd worden vastgelegd. Door de bevindingen van de kwaliteitscontrole met eigen toegepaste checklists ook in de audittool te registreren, kan de VIC daar voor hun doel gebruik van maken. Natuurlijk heeft een ieder een eigen “rol” met dito “omgeving” en gebruikt men de uitkomsten voor de eigen doelstellingen. Dat betekent dat de VIC de bevindingen van de kwaliteitscontrole niet kan corrigeren of anderszins kan muteren. De uitkomsten van de kwaliteitscontrole zijn daarentegen wel goed bruikbaar voor de VIC om zo een dubbeling van werkzaamheden te voorkomen.

Dus ook voor het inrichten van een efficiënte en effectieve controlepiramide is een audittool te overwegen.

Welke keuze?

Inmiddels zijn er diverse audittools op de markt. Gelukkig verschillen ze op onderdelen behoorlijk van elkaar, zodat u als gemeente een keuze kunt maken van de audittool die het beste bij u past. Oriënteer u derhalve goed op die markt. Adlasz heeft een eigen audittool ontwikkeld (Checkpoint-IC). Daarin is de controlefilosofie zoals in deze serie whitepapers is beschreven verankerd. Dat betekent concreet dat de applicatie de volgende stappen expliciet ondersteunt:

Stappenplan

Van Controle naar beheersing

Omdat de applicatie idealiter de mogelijkheid biedt meerdere rollen en omgevingen in te richten, kan ook vorm en inhoud worden gegeven aan de kwaliteitscontrole. Desgewenst kunnen er ook meerdere domeinen worden ingericht zodat bijvoorbeeld het sociaal domein apart gevolgd kan worden.

Tot slot

In deze whitepaper hebben wij het nut van een audittool geschetst mede in het licht van de rechtmatigheidsverantwoording. In de flyer van Checkpoint-IC leest u meer over de mogelijkheden van onze audittool. In onderstaande papers gaan wij nader in op de volgende aspecten:

- De rechtmatigheidsverantwoording verklaard
- De verbijzonderde interne controle en de rechtmatigheidsverantwoording
- De rechtmatigheidsverantwoording in relatie tot de externe controle
- Verbijzonderde interne controle: de aanpak
- De rechtmatigheidsverantwoording en de rol van de controller
- De rechtmatigheidsverantwoording: de aanpak